

Особливий акцент ініціатори тренінгів роблять на тому, що для успішного розгляду проекту членами Експертної ради він насамперед має відповідати основним пріоритетам програми "Креативна Європа": слугувати мобільності діячів культурного та креативного секторів; сприяти зростанню зацікавленої аудиторії та залученню населення сільської місцевості, соціально незахищених верств і людей з обмеженими можливостями до культурної індустрії; кожен проект має генерувати нові ідеї, рішення та бізнес-моделі, що передбачає проведення тренінгів для діячів культури, організацію освітніх заходів, навчання ефективного використання новітніх технологій [3].

Зокрема, такі тренінги відбулися в Чернівецькій ОУНБ ім. М. Івасюка, Хмельницькій ОУНБ, Івано-Франківській ОУНБ ім. І. Франка, Запорізькій ОУНБ, Полтавській обласній бібліотеці ім. Котляревського тощо.

Висновки. Участь публічних бібліотек України у проекті "Креативна Європа" сприятиме: розвитку міжнародної співпраці у бібліотечно-інформаційній сфері; розширенню партнерства із закордонними бібліотеками; позитивній діяльності з промоції публічних бібліотек України на міжнародному рівні; впровадженню нової конкурентної системи фінансування для публічних бібліотек країни; неформальному навчанню та підвищенню кваліфікації бібліотечних кадрів; виробленню стратегії розширення аудиторії; реалізації нових міжнародних проектів; залученню вітчизняних бібліотек до діяльності міжнародних організацій; забезпеченню ресурсів для транснаціональної співпраці; подоланню бар'єрів, котрі стримують інтеграцію українських бібліотек у світові корпоративні проекти, що, зі свого боку, стимулюватиме розвиток міжкультурної комунікації.

Список використаної літератури

1. *Вилегжаніна Т. Т.* Українські бібліотеки в процесі євроінтеграції / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. — 2016. — № 3. — С. 4—5.
2. *Воскобойнікова-Гузєва О. В.* Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : Академперіодика, 2014. — 362 с.
3. *Інформаційний день "Тренінги"*. — Режим доступу: <http://creativeeurope.in.ua/uk/node/410> (дата звернення 10.05.2018). — Назва з екрана.
4. *Програма ЄС "Креативна Європа"*. — Режим доступу: http://195.78.68.75/mcu/control/uk/publish/article?art_id=245024746&cat_id=245019207 (дата звернення 12.05.2018). — Назва з екрана.
5. *Сьомий Книжковий Арсенал*. — Режим доступу: <http://creativeeurope.in.ua/uk/node/97> (дата звернення 12.06.2018). — Назва з екрана.

Проанализированы особенности европейской инициативы "Креативная Европа" как одного из крупнейших проектов культурно-гуманитарного направления. Освещены перспективы участия в нем публичных библиотек Украины.

The features of the European Creative Europe Creative Initiative as one of the largest cultural and humanitarian projects are revealed. Prospects of participation of public libraries of Ukraine in the project "Creative Europe" are discussed.

Надійшла до редакції 14 вересня 2018 року

УДК 025.323:001.4:004.77]:027.021(477-25)ДНПБ

Наталія Зоріна,

науковий співробітник відділу комплектування та наукового опрацювання документів ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського

Відображення сучасної термінології в авторитетному файлі "Предметні заголовки"

Розглянуто питання створення й застосування авторитетного файлу "Предметні заголовки" з питань освіти, педагогіки та психології в електронному каталозі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Висвітлено особливості формування й редагування авторитетного файлу "Предметні заголовки" та відображення в ньому сучасної освітньої термінології відповідно до нового українського законодавства в галузі освіти й науки.

Ключові слова: предметні рубрики, авторитетні файли, авторитетний контроль, термінологія, авторитетні записи, предметні заголовки, електронні каталоги.

Згідно із Законом України "Про освіту", вона "...є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і

культурою, та держави" [11]. Освітня галузь — це основна сфера, що забезпечує розвиток суспільства, формує його інтелектуальний і виробничий потенціал, а отже проблема формування нової освітньої системи потребує особливої уваги [1; 4].

Провідна роль у бібліотечно-інформаційному забезпеченні національної освіти належить Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського (далі — ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) як головному галузевому науково-інформаційному, методичному й координаційному центрові мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України [8]. В умовах зростання обсягів інформації діяльність установи спрямовано на вдосконалення бібліотечно-інформаційного супроводу національної освіти через формування нового соціокультурного образу сучасної наукової бібліотеки, здатної ефективно забезпечувати потреби користувачів [15]. Пріоритетом її діяльності є активне формування й розвиток повноцінного інформаційного ресурсу, науково-інформаційне забезпечення інноваційного розвитку освіти, педагогічної науки та практики.

Якісне забезпечення інформаційних потреб користувачів можливе лише за умови ефективного пошуку документів, результати якого мають бути релевантними запиту, тобто зміст документа, знайденого в результаті пошуку, має відповідати змістові інформаційного запиту, що підвищує вимоги до лінгвістичного забезпечення інформаційно-пошукових систем [5]. Без сумніву, одним із головних показників якості масивів бібліографічної інформації, створених із використанням автоматизованих бібліотечних інформаційних систем, є ступінь стандартизації під час формування основних полів бібліографічних записів, зокрема й пошукових.

Автоматизація процесів каталогізації та можливість здійснювати в електронних каталогах (ЕК) і базах даних тематичний пошук спонукали до смислового опрацювання документів, упровадження й використання інформаційно-пошукових мов (ІПМ) предметного типу. Перевага пошуку за предметними рубриками (ІПР) полягає в тому, що кожна з них є закінченою думкою й містить точну інформацію про документ, а комплекс ІПР з усіма підзаголовками дає змогу розкрити предмет багатобачно, що забезпечує точний результат і значно знижує рівень інформаційного шуму. Однак мова ІПР є ефективним засобом індексування й пошуку інформації лише за наявності єдиної системи предметизації й стандартизованого словника предметних рубрик, представленого в ЕК у формі авторитетного файлу (АФ).

У Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" одним із важливих напрямів розвитку бібліотечної справи є "інтенсивний розвиток та актуалізація документно-інформаційних ресурсів бібліотек на традиційних та електронних носіях і забезпечення доступу до них", а серед заходів, спрямованих на досягнення цієї мети, — створення корпоративної бази даних національних авторитетних файлів на осіб, організації, предметних заголовків, галузевих авторитетних файлів [14].

Одним із напрямів діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головної бібліотеки освітянської галузі є формування галузевого авторитетного файлу "Предметні заголовки" (АФ "ПЗ") з питань освіти, педагогіки та психології.

Оскільки сфера освіти в Україні перебуває у стані реформування й зазнає істотних змін, освітня термінологія також трансформується та вдосконалюється. Сучасна наукова бібліотека має оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у системі освіти й науки, та вносити відповідні корективи в понятійний апарат електронних каталогів і баз даних.

Питання формування й розвитку наукової української термінології як об'єкта державної мовної політики розглянуто в роботі Г. Євсєєвої [4]. Дослідженню термінологічного апарату сфери освіти, питанню уточнення та уніфікації його понять, а також виявленню системних зв'язків між ними присвячено праці І. Багрової й Т. Яровенко [1], І. Тимченко [16], В. Бахрушина [2] та ін. Проблематику стандартизації наукової термінології, зокрема й освітньої, досліджували Б. Рицар [12], О. Матвійчук-Юдіна [7] та ін. Взаємодійність освітньої лексики української та іноземних мов розглянуто в працях Л. Вергун [3], М. Сокол [13], І. Тимченко [16] та ін. У роботі М. Сокол [13] проаналізовано міжнародну систему понять у педагогічній науці. Сучасні підходи до предметизації документів із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, принципи методики предметизації, технологію предметного індексування, питання застосування уніфікації в процесі предметизації документів та особливості формування галузевої бази даних АФ "ПЗ" з питань освіти, педагогіки та психології в ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розглянуто в працях І. Лобановської [9] і Н. Зоріної [5; 6; 9].

Метою статті є висвітлення особливостей створення у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського авторитетного файлу "Предметні заголовки" та відображення в ньому сучасної освітньої термінології відповідно до нового українського законодавства в галузі освіти й науки. Завдання публікації — практичне застосування освітньої термінології в процесі електронної каталогізації, а саме — у формуванні АФ "ПЗ" і предметизації документів з його використанням.

Предметизація як вид індексування документів ґрунтується на їх предметній класифікації і передбачає відображення змісту в понятійній системі природної мови за допомогою предметних рубрик — елемента інформаційно-пошукової мови, призначеного для описування змісту й формальних ознак документів або запитів. Однією з функцій ІПР є термінологічна, спрямована на максимально точне відображення предмета документа й правильне використання сучасної наукової термінології у формулюванні предметних заголовків і підзаголовків, що допомагає користувачам ознайомлюватися з прийнятими в науці й практиці науковими термінами та опановувати їх [5; 9].

Електронна каталогізація, зберігаючи основні принципи традиційного опрацювання документів, надає більше можливостей для використання предметизаційної ІПМ. Зокрема, в електронному середовищі втрачає актуальність питання щодо обсягу та кількості термінів індексування. Можливість присвоїти документові більшу кількість ІПР сприяє глибшому й точнішому розкриттю його змісту. Застосування предметизаційної ІПМ потребує глибокого знання наукової термінології як від каталогізатора, так і від користувача, а мовні засоби

ЕК, з одного боку, повинні мати достатню функціональну повноту для забезпечення виконання різноманітних пошукових завдань, а з іншого — бути адаптованими для невідповідних користувачів [5].

Термінологія освітньої сфери — це активна цілісна система, розвиток якої значною мірою зумовлений розвитком освіти [1]. Як відомо, будь-яка терміносистема перебуває у стані постійного розвитку — одні терміни застарівають, виникають інші, але є періоди, коли термінологія знає активнішого розвитку, що сьогодні спостерігаємо у цій сфері внаслідок перебудови вітчизняної системи освіти [3]. Оскільки термінологія будь-якої галузі науки має відповідати сучасному рівню її розвитку, цілком закономірно, що реформування освітньої галузі призводить до перегляду наявних та формування нових термінів і терміносистем.

У вересні 2017 р. набрав чинності новий Закон України "Про освіту", який передбачає суттєве реформування системи освіти та є базовим для усіх інших спеціальних законів у цій сфері. Зокрема, в документі наведено основні терміни й визначення базових понять освітньої галузі, а також значення, в яких їх вживають [11]. Цілком зрозуміло, що ці зміни мають бути відображені в АФ "ПЗ", а формулювання предметних заголовків в АФ потрібно привести у відповідність із термінологією, вживаною в законах України.

Важливим чинником забезпечення якості ЕК і невіддільною складовою частиною роботи з його організації є застосування авторитетного/нормативного контролю, що виконує функцію організації та підтримки усталених форм заголовків і є ефективним інструментом уніфікації [6]. Наявність точних, чітких формулювань термінів — важливий чинник для розкриття змісту документів у процесі предметизування та забезпечення максимальної ефективності тематичного пошуку. Опрацювання документів із використанням АФ "ПЗ" як засобу уніфікації в предметизації є обов'язковою умовою успішного функціонування автоматизованої системи пошуку документів та гарантує його точність і повноту [5].

Першим етапом роботи зі створення АФ "ПЗ" у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського стала підготовка практичного посібника "Предметизація документів із питань освіти, педагогіки, психології" та "Словника предметних заголовків" (далі — Словник ПЗ), який є невід'ємною і надзвичайно важливою складовою частиною посібника. Це перша в Україні спроба створення на наукових засадах україномовного галузевого словника предметних заголовків для предметизації документів, на основі якого можна здійснювати предметне індексування документів і предметний пошук в ЕК. Словник ПЗ налічує майже 2 тис. термінів і є базовим для формування АФ "ПЗ". У процесі укладання Словника автори намагались якнайповніше врахувати потреби каталогізаторів і користувачів, забезпечити максимальну точність і науковість формулювань термінів, зручність застосування й можливість ефективного пошуку для аудиторії різного рівня підготовленості. Укладачі Словника ПЗ також прагнули дотримати вимог до мови предметних рубрик, оскільки саме використання АФ "ПЗ" допо-

може повно й точно передавати зміст документів, відображених в ЕК [5; 9]. У Словнику ПЗ застосовано сучасну українську наукову термінологію за винятком понять, більше відомих користувачам в іншомовному варіанті, або тих, що не мають еквівалентів українською. Форму уніфікованих заголовків встановлено за авторитетними джерелами — законами України, державними стандартами, енциклопедіями, термінологічними словниками, довідниками тощо [5].

Окрім того, фахівці відділу комплектування та наукового опрацювання документів розробили інструкцію "Формування бази даних Авторитетного файлу "Предметні заголовки" електронного каталогу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського" (далі — Інструкція), яка регламентує технологічний процес створення бази даних АФ "ПЗ" у режимі автоматизованого опрацювання документів для організації ЕК на базі програмного забезпечення САБ "ІРБІС". В Інструкції докладно описано технологію створення авторитетних записів (АЗ), процес їхнього редагування, визначено список обов'язкових полів і підполів, розкрито їх зміст [17]. Формування авторитетних записів у базі даних АФ "ПЗ" здійснено із застосуванням Словника ПЗ згідно з Інструкцією формування АФ.

Зміни в термінології, уточнення окремих термінів і визначень, передбачені законами України "Про освіту" [11] та "Про наукову і науково-технічну діяльність" [10], потребують відображення в АФ "ПЗ". Тож перед фахівцями відділу комплектування та наукового опрацювання документів постало завдання привести авторитетні записи в АФ "ПЗ" у відповідність з цими змінами, щоб основні терміни освітньої галузі та їх визначення були представлені в авторитетному файлі в такому значенні, в якому їх вжито в сучасному українському законодавстві. Приміром, згідно з Законом України "Про освіту" слова "*навчальні заклади*" потрібно замінити на "*зклади освіти*" (для всіх видів навчальних закладів). Отже, всі авторитетні записи, які містять слова "*навчальні заклади*", підлягають редагуванню. Поки з АФ "ПЗ" не вилучаємо предметні заголовки, що містять слова "*навчальні заклади*", оскільки до недавнього часу ці терміни були чинними, їх застосовували при опрацюванні документів і в ЕК є значна кількість бібліографічних записів, у яких використано саме ці предметні заголовки з АФ "ПЗ". Проте надалі слід застосовувати ПР із заголовком "*Зклади...освіти*".

Розглянемо практичні аспекти редагування авторитетних записів в АФ "ПЗ" в ЕК САБ "ІРБІС" у разі зміни термінології. Приміром, в АФ "ПЗ" є авторитетний запис на термін "*Вищі навчальні заклади*". Згідно із Законом України "Про освіту" [11] назва ПЗ має бути замінена на нову — "*Зклади вищої освіти*". Як зазначено в Інструкції [17], якщо певний термін був представлений в АФ "ПЗ" як основний, але згодом його формулювання змінено, для нової основної форми заголовка ("*Зклади вищої освіти*") створюють новий авторитетний запис, а "застарілий" термін ("*Вищі навчальні заклади*") використовують як зв'язану форму предметного заголовка з відповідними

інформаційними примітками й поясненнями. У новоствореному АЗ "Заклади вищої освіти" всі обов'язкові для заповнення поля заповнюються так само, як в АЗ "Вищі навчальні заклади": посилання "див." на інші (неприйняті) форми ПЗ (поле 410); посилання "див. також" на зв'язані ПЗ (поле 550 (510)), які є в АЗ на ПЗ "Вищі навчальні заклади"; поле 305 "Текстова посилальна примітка "див. також"; поле 300 "Інформаційна примітка" (пояснення значення терміна) та ін. Крім того, у новому АЗ роблять додаткове посилання "див. також" у полі 550 (510) на зв'язаний

ПЗ "Вищі навчальні заклади" (стара назва). Пояснення зв'язку між основним прийнятим ПЗ у полі 210 "Заклади вищої освіти" і зв'язаним ПЗ у полі 550 (510) "Вищі навчальні заклади" записують у довільній формі в полі 305 "Текстова посилальна примітка "див. також" у підполі "Інструктивний текст", наприклад: "3 09.2017 р. згідно з Законом України "Про освіту" № 2145-VIII від 05.09.2017 вживати замість предметної рубрики", а у підполі "1-й підзаголовок, до якого дається посилання" зазначають стару форму ПЗ: "Вищі навчальні заклади" (рис. 1).

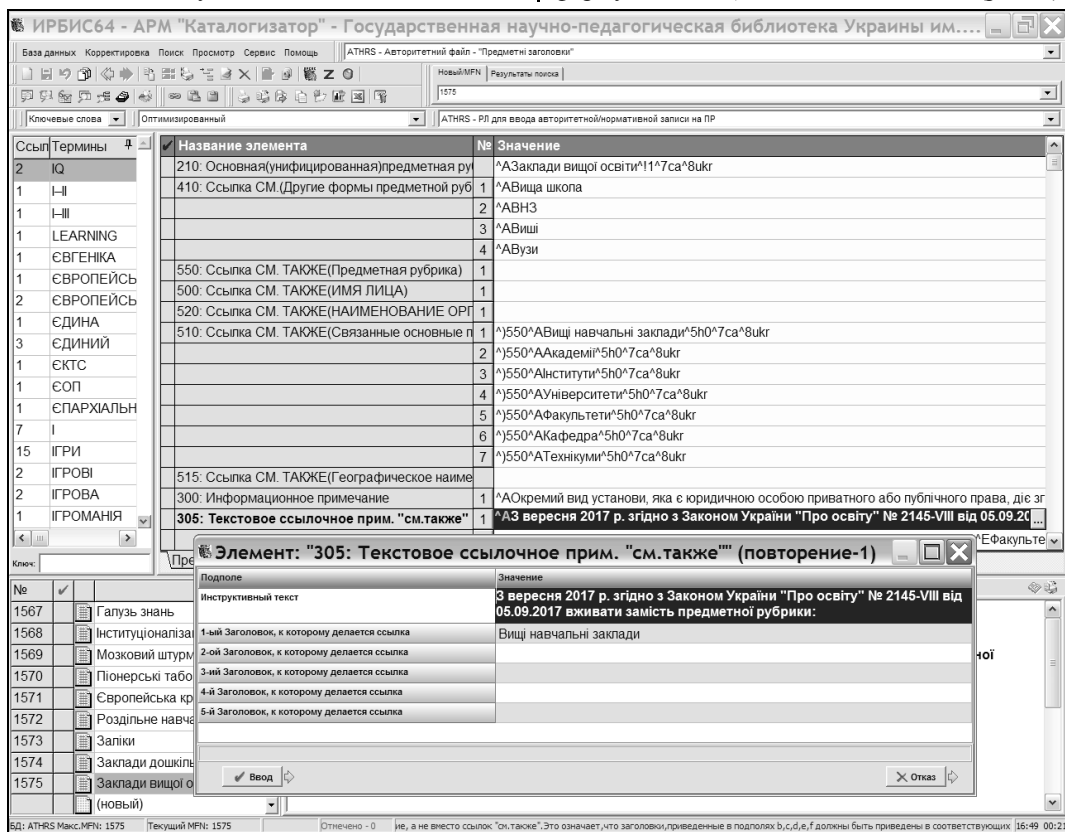

Рис. 1. Пример авторитетного запису на новый термин в базе данных АФ "ПЗ"

Розглянемо, як редагують авторитетний запис на термін "Вищі навчальні заклади". У полі 550 (510) створюють додаткове посилання "див. також" на нову назву предметного заголовка "Заклади вищої освіти". У полі 305 у підполі "Інструктивний текст" у довільній формі записують пояснення до посилання "див. також", наприклад: "Див. також під предметною рубрикою", або більш розширене пояснення: "3 09.2017 р. згідно з Законом України "Про освіту" № 2145-VIII від 05.09.2017 р. застосовувати предметний заголовок" із зазначенням у відповідному підполі нового заголовка ПР "Заклади вищої освіти" (рис. 2).

Позитивним моментом є те, що після внесення цих змін в АФ "ПЗ" всі предметні заголовки для всіх видів закладів освіти в алфавітному списку ПР будуть зібрані в одному місці, наприклад:

Заклади вищої освіти

Заклади дошкільної освіти

Заклади загальної середньої освіти

Заклади позашкільної освіти тощо.

Це лише один приклад роботи з редагування АФ "ПЗ", розпочатої в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлин-

ського. Загалом сьогодні в АФ "ПЗ" потребують редагування майже 200 термінів: це створення нових авторитетних записів, уточнення чинних термінів та їх визначень, коригування посилань і пояснень до них.

Висновки. Мова предметних рубрик є ефективним засобом індексування й пошуку інформації лише за наявності єдиної системи предметизації та стандартизованого словника предметних рубрик у формі авторитетного файлу. Застосування такого засобу уніфікації, як АФ "ПЗ" у процесі опрацювання документів сприятиме створенню умов для забезпечення максимальної точності, конкретності, чіткості в розкритті їхнього змісту, а також розширенню можливостей для якнайефективнішого тематичного пошуку в ЕК.

Управління змін у термінології й застосування нових термінів в АФ "ПЗ" допоможе каталогізаторам у процесі предметизування документів, формулюванні предметних рубрик із застосуванням сучасної наукової термінології, а користувачам дасть змогу при здійсненні тематичного пошуку в ЕК ознайомитися з прийнятими в науці й практиці науковими термінами та опанувати їх.

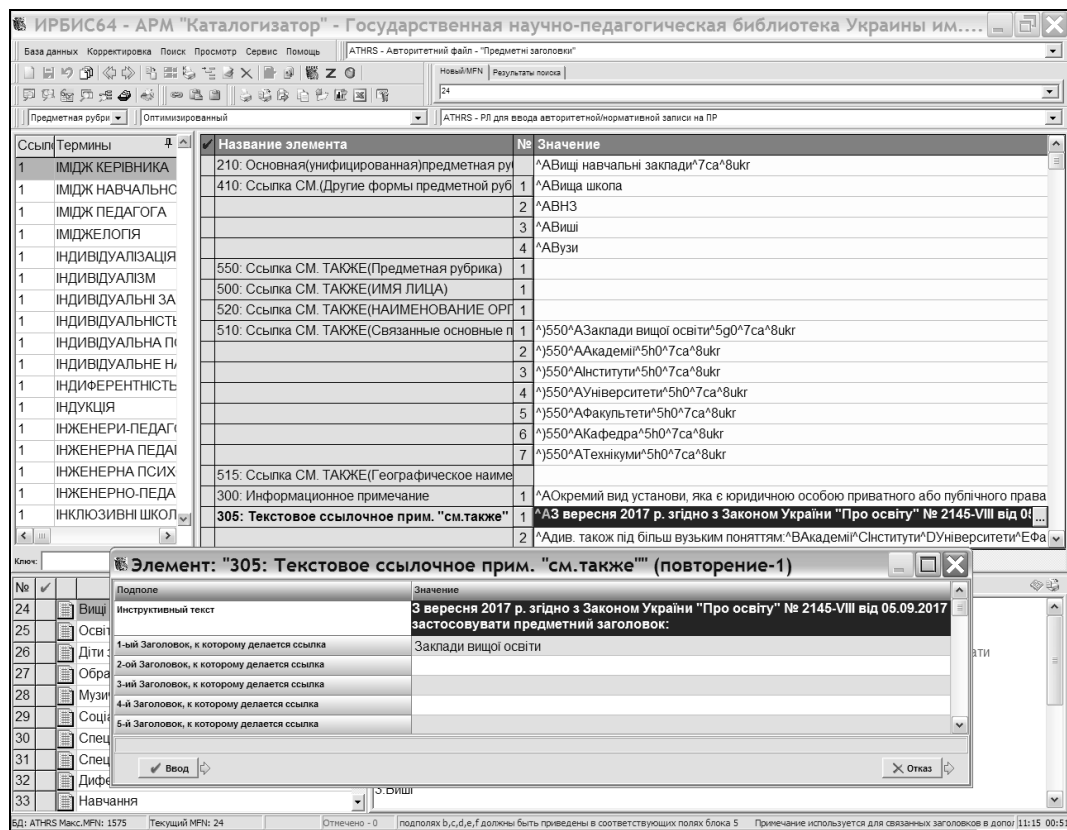

Рис. 2. Редагування авторитетного запису в базі даних АФ "ПЗ"

Список використаної літератури

1. Багрова І. В. До питання удосконалення понятійного апарату сфери освіти в Україні / І. В. Багрова, Т. С. Ярошенко // Вісник економічної науки України. — 2013. — № 1. — С. 13—19. — Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/123177>. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
2. Бахрушин В. Терmini та визначення у правовому регулюванні освіти / Володимир Бахрушин. — Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/609-termini-ta-viznachennya-u-pravovomu-regulyuvanni-osviti>. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
3. Вергун Л. І. Загальні аспекти відповідності освітньої лексики англійської та української мов / Вергун Л. І. — Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/20067>. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
4. Євсєєва Г. П. Українська термінологія як об'єкт державної мовної політики України / Євсєєва Г. П. // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Серія: Філологічна. — 2013. — Вип. 36. — С. 19—22. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_36_8. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
5. Зоріна Н. С. Авторитетний файл предметних заголовків як засіб організації тематичного пошуку в електронному каталозі / Наталія Зоріна // Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 9. — С. 29—34.
6. Зоріна Н. С. Особливості створення й використання авторитетних файлів в умовах корпоративної взаємодії освітніх бібліотек / Зоріна Наталія Євгенівна, Коваленко Світлана Георгіївна // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2017. — Т. 59. — № 3. — С. 155—167. — Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itl/article/view/1650>. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
7. Матвійчук-Юдіна О. В. Стандартизація визначень, понять освітньої діяльності та взаємозв'язків між об'єктом та суб'єктом освітніх послуг згідно міжнародних стандартів / О. В. Матвійчук-Юдіна // ScienceRise. — 2015. — № 6 (1). — С. 82—88. — Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2015_6\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2015_6(1)_15). — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
8. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. — Київ: Педагогічна думка, 2016. — 448 с. — Бібліогр.: с. 21. — (До 25-річчя незалежності України).
9. Предметизація документів з питань освіти, педагогіки, психології: практ. посіб. / уклад.: І. Г. Лобановська, Н. Є. Зоріна; наук. ред. І. Г. Лобановська // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського: зб. наук. пр. / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Вінниця: Нілан-ЛТД, 2014. — Вип. 4: Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. — С. 401—538.
10. Про наукову і науково-технічну діяльність: закон України від 26 груд. 2015 р. № 848-VIII // Законодавство України / Верхов. Рада України. — Текст. дані. — Київ, 2018. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>. — Назва з екрана. — Дата доступу 02.05.2017.
11. Про освіту: закон України від 05 вер. 2017 р. № 2145-VIII // Законодавство України / Верхов. Рада України. — Текст. дані. — Київ, 2018. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. — Назва з екрана. — Дата доступу 02.05.2017.
12. Рицар Б. Стандартизація термінології — чинник утвердження державності України / Богдан Рицар //

- Стандартизація. Сертифікація. Якість. — 2001. — № 1. — С. 30—32. — Режим доступу: http://tc.terminology.lp.edu.ua /TK_concept.htm. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
13. Сокол М. О. Міжнародний понятійно-категорійний апарат як уніфікований засіб відображення педагогічної дійсності / Сокол М. О. — Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2017/1739-1504457430.pdf>. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
  14. Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 берез. 2016 р. № 219-р. // Уряд. портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. — Електрон. дані. — [Київ], 2016. — Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248924865>. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
  15. Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2017—2026 роки / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт. Березівська Л. Д., Зозуля С. М., Страйгородська Л. І.] ; за заг. ред. Л. Д. Березівської. — Київ, 2017. — 29 с.
  16. Тимченко І. Пострадянська та європейська освітня термінологія: порівняльний аналіз / І. Тимченко // Вища освіта України. — 2015. — № 4. — С. 38—44. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2015_4_8. — Назва з екрана. — Дата доступу 14.02.2018.
  17. Формування бази даних Авторитетного файлу "Предметні заголовки" електронного каталогу Державної

науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського : інструкція / Зоріна Н. Є., Коваленко С. Г. // Організаційно-управлінські, нормативно-інструктивні і методичні документи для освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України (2011—2013 рр.) : [збірник] / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ, 2013. — С. 279—300.

Рассмотрены вопросы создания и применения авторитетного файла "Предметные заголовки" по вопросам образования, педагогики и психологии в электронном каталоге ГНПБ Украины им. В. А. Сухомлинского. Освещены особенности формирования и редактирования авторитетного файла "Предметные заголовки" и отображения в нем современной терминологии в соответствии с новым украинским законодательством в сфере образования и науки.

The paper covers the peculiarities of creation and application of the Subject Headings authority file regarding education, pedagogy and psychology in the electronic catalogue of V. O. Sukhomlynskyi SSPL of Ukraine. The author studies the features of formation and editing of the Subject Headings authority file and presentation of modern educational terminology in it according to the new Ukrainian legislation in the sphere of education and science.

Надійшла до редакції 14 червня 2018 року

УДК 016:378]:[025.2:027.021](477-25)ДНПБ

Віта Вербова,

науковий співробітник
відділу наукової інформаційно-бібліографічної діяльності
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського

Галузеві бібліографічні покажчики з вищої освіти у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

Охарактеризовано змістове наповнення бібліографічних покажчиків із проблем вищої освіти з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Ключові слова: *галузеві бібліографічні посібники, структура, допоміжний апарат, вища освіта.*

Сучасні тенденції євроінтеграційних та глобалізаційних процесів в Україні, оновлення інформаційного простору призвели до відповідних змін у суспільному світогляді. Ці трансформації, зі свого боку, зумовлюють нові вимоги до функціонування бібліотек, що формують інформаційні ресурси, зокрема й бібліографічні, в яких узагальнено науковий доробок різноманітних сфер суспільної діяльності.

Упродовж останніх років вітчизняні та закордонні фахівці здійснили низку досліджень, спрямованих на вивчення процесів підготовки, функціо-

нування, використання бібліографічних видань та їхньої ролі в науковому дискурсі.

Зокрема, у праці Л. Пономаренко [11] проаналізовано бібліографічні видання України з питань педагогіки та психології, видані впродовж 2005—2009 рр. в Україні, за тематичними та видовими ознаками. С. Ткаченко [16] дослідила галузеві бібліографічні посібники з питань історії й сучасності банківської справи в Україні, бухгалтерського обліку, кредитів, фінансів та аудиту, а С. Смирнова [14] — рекомендаційні бібліографічні покажчики з питань архітектури,